

Фінансові ринки і інституції

УДК: 336.76:330.342.146(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15498735>

**Деглобалізація як виклик для інституційного розвитку
фінансового ринку України**

Белін Владислав Сергійович,

аспірант, Державний податковий університет, м. Ірпінь, Україна,

<https://orcid.org/0000-0003-1018-2170>

Прийнято: 11.05.2025 | Опубліковано: 23.05.2025

Анотація: Метою статті є дослідження викликів, які зумовлені процесами деглобалізації, а також аналіз їх впливу на інституційний розвиток фінансового ринку України. У центрі уваги – питання забезпечення стійкості фінансової системи, впровадження інновацій та поглиблення інтеграції в європейський і глобальний фінансовий простір. У дослідженні застосовано метод порівняльно-правового аналізу, що дав змогу окреслити особливості адаптації фінансових інституцій до змін у світовому економічному середовищі. Крім того, використано метод економічного аналізу для оцінювання впливу деглобалізаційних процесів на ключові показники функціонування фінансового ринку України. За допомогою методу узагальнення сформульовано висновки щодо перспектив подальшого розвитку фінансової системи в умовах економічної турбулентності. Питання, порушені в статті, є надзвичайно актуальними в умовах сучасних геополітичних реалій з огляду на трансформацію глобальних економічних зв'язків, наслідки воєнних дій та зміни у структурі міжнародної торгівлі й

фінансів. Україна стикається з потребою оперативного реагування на ці зміни та розробки ефективної стратегії розвитку фінансового ринку, яка би відповідала вимогам часу, забезпечувала його стійкість і сприяла поступовій інтеграції в міжнародні фінансові системи. У статті проаналізовано вплив деглобалізації на внутрішній фінансовий ринок України. Наголошено на важливості формування прозорого та ефективного регуляторного середовища як передумови підвищення довіри інвесторів, зниження ризиків та активізації фінансових потоків. Серед ключових перешкод для розвитку ринку окреслено обмежену ліквідність, недосконалість законодавчої бази та затримки у впровадженні необхідних реформ. У контексті викладеного запропоновано практичні рекомендації, зокрема щодо прискорення регуляторних змін, удосконалення фінансової освіти населення та стимулювання інвестицій у цифрову трансформацію фінансового сектору. В окремому порядку розглянуто перспективи гармонізації українського фінансового законодавства з європейськими стандартами як одного з пріоритетних напрямів забезпечення стабільного економічного зростання. У підсумку підкреслено, що стратегічний розвиток фінансової системи України в умовах деглобалізації потребує комплексного підходу, що передбачає поєднання стійкості, інноваційності й тісної міжнародної співпраці.

Ключові слова: інноваційні технології, фінансова стабільність, деглобалізаційні процеси, стратегічне планування, фінансові інструменти, тенденції.

Deglobalization as a Challenge for the Institutional Development of the Financial Market of Ukraine

Vladyslav Bielin,

post-graduate student, State Tax University,

Irpin, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1018-2170>

Abstract: The purpose of this article is to study the challenges caused by deglobalization processes and analyze their impact on the institutional development of the Ukrainian financial market. The focus is on ensuring the stability of the financial system, introducing innovations, and deepening integration into the European and global financial space. The study uses comparative legal analysis, which made it possible to outline the peculiarities of financial institutions' adaptation to changes in the global economic environment. In addition, economic analysis was used to assess the impact of deglobalization processes on key indicators of the Ukrainian financial market. Using the generalization method, conclusions were formulated regarding the prospects for further development of the financial system in conditions of economic turbulence. The issues raised in the article are extremely relevant in the context of modern geopolitical realities, given the transformation of global economic relations, the consequences of military actions, and changes in the structure of international trade and finance. Ukraine faces the need to respond quickly to these changes and develop an effective financial market development strategy that meets the requirements of the times, ensures its stability, and promotes its gradual integration into international financial systems. The article analyzes the impact of deglobalization on Ukraine's domestic financial market. The importance of creating a transparent and effective regulatory environment as a prerequisite for increasing investor confidence, reducing risks, and stimulating financial flows is emphasized. Limited liquidity, an imperfect legislative framework, and delays in implementing necessary reforms are identified as key obstacles to market development. In this context, practical recommendations are proposed, in particular on accelerating regulatory changes, improving financial education of the population, and stimulating investment in the digital transformation of the financial sector. The prospects for harmonizing Ukrainian financial legislation with European standards as one of the priorities for ensuring stable economic growth are considered separately. In conclusion, it is emphasized that the strategic development of

Ukraine's financial system in the context of deglobalization requires a comprehensive approach that combines stability, innovation, and close international cooperation.

Keywords: innovative technologies, financial stability, deglobalization processes, strategic planning, financial instruments, trends.

Постановка проблеми. В умовах усе більшої нестабільності світової економіки дедалі більшого значення набуває питання адаптації національних фінансових систем до нових викликів, спричинених процесами деглобалізації. Фінансовий ринок України в умовах воєнного стану та зниження рівня зовнішньої інтеграції опинився в ситуації, яка вимагає перегляду традиційних підходів до регулювання, забезпечення стійкості та залучення інвестицій. Уповільнення реформ, фрагментарність нормативної бази та недостатня довіра з боку інвесторів лише поглиблюють структурні дисбаланси. На цьому тлі постає необхідність комплексного аналізу впливу деглобалізаційних процесів на функціонування фінансового ринку України й пошуку ефективних механізмів його інституційного розвитку. Дослідження цього питання є важливим як з погляду наукового обґрунтування, так і з позиції практичної реалізації стратегій фінансової стабілізації в умовах трансформацій світового економічного середовища.

Структура статті передбачає: огляд актуальних наукових джерел і публікацій; визначення мети та основних завдань дослідження; опис ключових методологічних підходів; представлення основного змісту роботи та формулювання підсумкових висновків на основі отриманих результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті глобалізаційних трансформацій, що впливають на бізнес-середовище, дослідники звертають увагу на зміну векторів міжнародного співробітництва. Зокрема, А. Меджок (A. Madhok) [1], М. Корнпробст (M. Kornprobst) та В. Валасе (W. Wallace) [2]

наголошують на ерозії глобального порядку та концепції відкритої стратегічної автономії ЄС. А. Бенабед (A. Benabed) [3] вводить нові поняття, як-от «slowbalization», «reglobalization» і «sustainability», а В. Белло (W. Bello) [4] вперше вживає поняття «деглобалізація знизу», яка підкреслює необхідність посилення місцевих економік для досягнення стійкості. Питання ролі України в глобальних процесах теж активно розглядається Г. Кім (H. Kim), П. Лі (P. Li), У. Лі (Y. Lee) [5] та Л. М. Федотовою і С. В. Голубничою [6], які підкреслюють важливість адаптації державної політики до нових викликів глобального ринку. О. О. Наливайко [7] відзначає потребу в посиленні регіонального партнерства в межах євроінтеграції, а О. Г. Білорус [8] із колегами наголошують на розробленні нової парадигми інтеграції України в умовах глобальної нестабільності. В. І. Онопрієнко [9] аналізує вплив деглобалізації на стратегічне планування розвитку національної економіки. Практичні аспекти трансформації бізнесу в нових умовах розглядають І. Р. Ониско та С. О. Белін [10].

Дослідження Д. Серебрянського та ін. [11] висвітлює динаміку зовнішньої торгівлі України та зміни в її структурі. Актуальним є аналіз макрофінансових індикаторів, що надають НБУ [12], та наукова розвідка С.О. Беліна [13], який вказує на адаптаційні стратегії українського бізнесу. Публікація Л. В. Базуки (L.W. Basuki) [14] оцінює вплив конфлікту в Україні на посилення тенденцій економічної деглобалізації. Водночас у дослідженні О. Чеберяко [15] розкривається взаємозв'язок між процесами деглобалізації та соціальною безпекою в Україні, зокрема наголошено на ризиках зростання соціальної нерівності та ослаблення інституційного потенціалу держави в умовах глобальних викликів.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на активне вивчення процесів глобалізації та їх впливу на економічні системи, явище деглобалізації та його наслідки для інституційного

розвитку фінансових ринків, зокрема в умовах перехідних економік, залишаються не досить дослідженими. Наявні наукові праці здебільшого зосереджені на макроекономічних змінах та геополітичних ризиках, тоді як трансформація інституційної інфраструктури фінансового ринку України в умовах усе більшої економічної ізоляції та обмеженого доступу до зовнішніх ресурсів не отримала належної уваги.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення того, які саме інституційні елементи українського фінансового ринку зазнають найбільшого тиску в умовах деглобалізації та які заходи можуть бути запропоновані для забезпечення його стабільного функціонування і розвитку в нових реаліях. Об'єктом дослідження в статті є інституційний розвиток фінансового ринку України в умовах деглобалізаційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Упродовж тривалого часу глобалізація залишалася провідним напрямом розвитку світу, охоплюючи численні сфери – економіку, технології, культуру та демографію. Особливо потужним її вплив був у період гіперглобалізації (1990–2008 рр.). Проте в останні роки спостерігається протилежна тенденція – деглобалізація, що стала реакцією на кризові явища, викликані саме надмірною відкритістю економік. Як зазначає американський дослідник В. Белло, деглобалізація відкриває шлях до пошуку альтернативних соціально-економічних стратегій, заснованих на локальних потребах і можливостях, і протиставляється неоліберальному підходу як цілісна парадигма розвитку [4].

У дослідженні А. Медлок (A. Madhok) акцентовано, що глобалізація, спираючись на теорію порівняльних переваг, віддала перевагу економічній вигоді перед соціальним добробутом [1]. Це призвело до згорання промислового виробництва в розвинених країнах, зростання безробіття та соціальної напруги.

Процеси деглобалізації нерозривно пов'язані з низкою глобальних викликів – торговельними конфліктами, виходом Великобританії з ЄС, пандемією COVID-19, а також війною в Україні, яка призвела до порушення глобальних логістичних ланцюгів, перерозподілу енергетичних потоків і зміни інвестиційних маршрутів. Як наголошує О. Чеберяко, ці події загострили питання соціальної безпеки в Україні, а також виявили вразливість глобальної системи до регіональних потрясінь [15].

Повномасштабне вторгнення росії в Україну не лише посилило економічну фрагментацію світу, а й стимулювало формування нових політичних альянсів, спричинивши поляризацію глобального простору на табори «прибічників» та «опонентів». Санкційна політика, спрямована проти росії, змусила багато країн шукати нових торговельних партнерів, що змінило гео економічну карту світу. Як зазначає С. Онишко, енергетична залежність, виявлена внаслідок конфлікту, підштовхнула країни до переосмислення підходів до енергетичної безпеки та пришвидшила рух у напрямку деглобалізації [10].

Процеси деглобалізації свідчать про зниження рівня глобальної взаємозалежності держав та перехід до формування регіонально орієнтованих економік і політик протекціонізму, що докорінно змінює структуру світового фінансового середовища. В умовах геополітичних загроз, що тривають, економічної нестабільності та переходу до повноцінної ринкової моделі ключове значення набуває пристосування фінансової системи до нових реалій – задля економічної стабілізації, залучення інвестицій та забезпечення сталого розвитку.

Національний фінансовий ринок відіграє провідну роль у формуванні економічного потенціалу країни, підтримці підприємницької активності та оптимальному розподілі фінансових ресурсів. Проте в умовах щораз більших проявів деглобалізації він стикається з низкою викликів: обмеженим доступом

до міжнародних фінансових джерел, посиленням конкуренції за іноземні інвестиції та необхідністю зміцнення інституційної спроможності національного рівня. Розрив глобальних логістичних ланцюгів і зростання акценту на економічну самодостатність держав підкреслюють актуальність розбудови стійкої внутрішньої фінансової інфраструктури [12].

До основних характеристик деглобалізації у сфері фінансів можна віднести посилення нестабільності, зниження взаємозалежності між економіками та виникнення регіональних фінансових центрів. Хоча обмеження доступу до глобального капіталу створює нові бар'єри, з іншого боку, воно відкриває можливості для укріплення внутрішніх ринків, зменшення вразливості до зовнішніх шоків і досягнення більшої економічної автономії. Проте для цього необхідна адаптація стратегій фінансового управління та посилення регуляторного контролю в умовах глобальної нестабільності [2].

З огляду на трансформаційні процеси у світовій економіці вплив деглобалізації дедалі більше відчувається у фінансових системах країн, що переживають внутрішню дестабілізацію чи зовнішню агресію. Для України, яка водночас веде війну та адаптується до нових викликів, надзвичайно важливим є вивчення впливу деглобалізаційних тенденцій на ключові елементи фінансової інфраструктури. Аналіз проблем та можливостей банківського сектора, ринку капіталів, страхових компаній і небанківських фінансових інституцій дозволяє виокремити пріоритетні напрями реформування для забезпечення фінансової стійкості в умовах поступового віддалення від глобальних фінансових потоків (табл. 1).

Таблиця 1

Виклики деглобалізації для ключових сегментів фінансового ринку України

Складник фінансового ринку	Виклики деглобалізації	Коментарі та особливості
Банківський сектор	Обмежений доступ до зовнішнього капіталу; протекціонізм; погіршення кредитного рейтингу; високі NPL; недовіра населення; слабка цифровізація; зростання вимог до прозорості	Втрата активів, інфраструктурні збитки, зменшення клієнтської бази; інвестиційні ризики; залежність від внутрішніх ресурсів (зокрема облігацій); складності з обслуговуванням боргів; відтік депозитів; пріоритет готівки; обмеження доступу в кризових регіонах; потреба в жорсткішому контролі фінансів
Ринок цінних паперів	Обмежена ліквідність і низька інвестиційна довіра; регуляторні бар'єри	Недостатній розвиток ринку акцій і боргових інструментів; обмеження для залучення інвестицій, що ускладнює розвиток ринку
Страховий ринок	Вплив обмежень на міжнародне співробітництво	Попит зростає, але загальна стійкість ринку залишається під загрозою через глобальні зміни
Небанківські фінансові установи	Труднощі з доступом до капіталу	Вплив на кредитні спілки, лізингові компанії, пенсійні фонди, які виконують роль у диверсифікації фінансової системи

Джерело: [7], [9], [12], [13]

Отже, доведено, що кожен сектор стикається з унікальними проблемами – від втрати активів і обмеження доступу до міжнародного капіталу в банківському секторі до низької ліквідності та інвестиційної довіри на ринку цінних паперів. Розуміння цих викликів допомагає окреслити пріоритети інституційного розвитку та розробити ефективні адаптаційні механізми для зміцнення фінансової системи в умовах деглобалізації.

Зростання процесів деглобалізації, посилені геополітичними конфліктами, порушенням глобальних ланцюгів поставок і зростанням протекціоністських тенденцій, справляє суттєвий вплив на фінансову сферу України. Серед головних викликів – обмежений доступ до зовнішніх джерел фінансування, нестабільність потоків капіталу та підвищена орієнтація на внутрішні фінансові ресурси [1].

Однак деглобалізаційні зрушення створюють передумови для переосмислення фінансової стратегії України та посилення її внутрішнього потенціалу. Зосередження на локальних ланцюгах постачання та регіональній економічній інтеграції відкриває перспективи для внутрішніх інвестицій, стимулювання інновацій і розбудови фінансових інституцій на національному рівні. Водночас реалізація цих можливостей вимагає впровадження масштабних реформ і формування ефективної регуляторної політики, спрямованої на стабілізацію та розвиток фінансового середовища.

Гармонізація фінансового законодавства України зі стандартами Європейського Союзу (ЄС) сприяє не лише підвищенню стійкості внутрішнього ринку, а й формує більш сприятливий інвестиційний клімат для іноземних партнерів. Проте попри позитивні зрушення, в регуляторному полі залишаються незавершені питання, зокрема щодо ефективного нагляду за небанківським фінансовим сектором. Ці прогалини є особливо відчутними в умовах поглиблення деглобалізації, що супроводжується зростанням внутрішніх ризиків, як-от обмежена ліквідність, затримки в реалізації реформ та посилення зовнішнього тиску.

Важливою умовою забезпечення стабільності фінансового ринку є також усунення правових прогалин, зокрема у сфері регулювання діяльності небанківських фінансових установ. У контексті війни регуляторна політика має бути гнучкою, здатною оперативно реагувати на загрози і водночас гарантувати безперервність фінансових процесів. Крім того, необхідна

підтримка цифрової трансформації, що передбачає розвиток фінансових технологій та електронних платіжних систем задля підвищення фінансової інклюзії та ефективності.

Одним із пріоритетів залишається імплементація норм фінансового законодавства ЄС, що сприяє зміцненню довіри інвесторів та наближенню внутрішнього ринку до провідних світових стандартів. Розширення спектра фінансових інструментів є ключовим напрямом у забезпеченні зниження ризиків і стимулюванні зростання економіки.

Використання сучасних цифрових рішень у фінансовому секторі набуває стратегічного значення. Цифровізація банківських послуг, розвиток фінансових технологій (фінтех) і застосування блокчейн-платформ трансформують фінансову екосистему. Україна має потенціал використати ці можливості завдяки впровадженню електронних платіжних систем, розвитку відкритих банківських архітектур та використанню штучного інтелекту (ШІ) для виявлення ризиків і боротьби з шахрайством. Технології блокчейну здатні підвищити прозорість, скоротити витрати та запровадити смарт-контракти [16].

У таблиці 2 окреслено стратегічні напрями розвитку фінансового ринку України в умовах деглобалізації та їх очікувані наслідки (табл. 3).

Таблиця 2

Головні стратегічні напрями розвитку фінансового ринку України в умовах деглобалізації

Стратегічний напрям розвитку	Головні ініціативи	Можливий вплив
Інституційний розвиток	Зміцнення нормативно-правової бази; гармонізація зі стандартами ЄС; покращення управління	Посилення фінансової стабільності, підвищення довіри інвесторів

Диверсифікація інструментів	Розширення корпоративних облігацій, ETF та «зеленого» фінансування; розвиток сек'юритизації	Зменшення ризику концентрації ринку, збільшення інвестиційних можливостей
Інтеграція інноваційних технологій	Впровадження фінтеху, блокчейну та штучного інтелекту; створення цифрової інфраструктури	Підвищення ефективності ринку, розширення фінансової інклюзії, посилення прозорості
Зміцнення міжнародного співробітництва	Розширення регіонального партнерства; взаємодія з МФО; залучення діаспорних мереж	Сталий доступ до капіталу, передача знань та розширення доступу до світових ризиків

Джерело: [16], [17]

Посилення міжнародної взаємодії в умовах трансформації глобальних процесів має стратегічне значення для України, оскільки забезпечує доступ до іноземних фінансових ресурсів, сучасних технологій та фахової підтримки.

Отже, для забезпечення довготривалої економічної стійкості в умовах деглобалізації Україні необхідно стратегічно переорієнтуватися: посилювати інституційні спроможності, урізноманітнювати фінансові інструменти, впроваджувати інноваційні рішення та оновлювати підходи до міжнародного співробітництва.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що сучасний стан фінансового ринку України характеризується високою динамічністю і залежністю від глобальних процесів. Деглобалізація як складне і багатогранне явище виступає не лише викликом, а й стимулом до посилення внутрішнього інституційного потенціалу. Вона актуалізує потребу в адаптації фінансової системи до нових умов, зокрема через зміцнення інституційних засад, технологічну модернізацію, розширення інструментарію ринку та переосмислення зовнішньоекономічних стратегій.

Досягнуті результати дозволяють стверджувати, що поставлені на початку дослідження завдання були виконані: здійснено аналіз основних проявів деглобалізаційних тенденцій, виявлено їх вплив на функціонування та розвиток фінансового ринку України, окреслено стратегічні напрями його інституційного посилення.

Разом із тим залишаються питання, що потребують подальшого вивчення. Зокрема, актуальним є дослідження цифрової трансформації та інновацій у сфері фінансових послуг, що можуть підвищити ефективність ринку і забезпечити його інклюзивність. Доцільним для майбутніх досліджень є також застосування інституціонального, системного та комплексного підходів, що дозволять не лише глибше проаналізувати поточні трансформації фінансового ринку, а й сформувані довгострокові стратегії його розвитку в умовах глобальної нестабільності та структурних змін.

Список використаних джерел

1. Madhok A. Globalization, de-globalization, and re-globalization: Some historical context and the impact of the COVID pandemic. *BRQ Business Research Quarterly*. 2021. № 24(3). P. 199–203. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/23409444211008904> (date of access: 20.03.2025).
2. Kornprobst M., Paul T.V. Globalization, deglobalization and the liberal international order. *International Affairs*. 2021. № 97(5). P. 1305–1316. URL: <https://academic.oup.com/ia/article/97/5/1305/6363969> (date of access: 20.03.2025).
3. Benabed A. The Recoil of Globalization and the Rising Aspects of Slowbalization, De-Globalization, Re-Globalization and Sustainability for Business and Companies. *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*. 2024. № 24(1). P. 22–30. URL: <https://stec.univ->

ovidius.ro/html/anale/RO/2024i1/Section%201%20and%202/3.pdf (date of access: 20.03.2025).

4. Walden Bello. The virtues of deglobalisation. *Foreign Policy in Focus* (c), IPS. URL: <https://www.tni.org/es/node/11276> (date of access: 20.05.2025).

5. Kim H.-M., Li P., Lee Y. R. Observations of deglobalization against globalization and impacts on global business. *International Trade, Politics and Development*. 2020. № 2. P. 83–103. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/itpd-05-2020-0067/full/html> (date of access: 20.03.2025).

6. Федотова Ю. В., Голубнича М. В. Глобалізація vs деглобалізація в умовах пандемії COVID-2019. *Array. Інтернет-конференції ХНУМГ ім. О. М. Бекетова*. 2021. С. 32–33. URL: https://eprints.kname.edu.ua/58255/1/Збірник_2021-33-34.pdf (дата звернення: 20.03.2025).

7. Наливайко О. О. Глобалізація чи деглобалізація освіти? Уроки часів COVID. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2022. № 50. С. 88–94. URL: <https://surl.li/tnfvug> (дата звернення: 20.03.2025).

8. Білорус О. Г., Власов В. І., Гасанов С. С., Ханін І. Г. Кінець ери глобалізації, деглобалізація, нова глобалізація чи перехід до ноосферного співрозвитку? *Фінанси України*. 2020. № 10. С. 7–23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2020_8_3 (дата звернення: 20.03.2025).

9. Онопрієнко Ю. Ю. Банківська система України на сучасному етапі: війна, виклики та євроінтеграція. *Слобожанські наукові читання: соціально-економічні та гуманітарно-правові виміри*. 2024. С. 303–305. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/9e6272ac-20e1-4b12-9d5f-55833ade121d/content> (дата звернення: 20.03.2025).

10. Онишко С., Белін В. Актуалізація і динаміка розвитку деглобалізаційних процесів та їх впливу на формування економічної політики.

Збірник наукових праць Державного податкового університету. 2022. № 2. С. 66–80. DOI: <https://doi.org/10.33244/2617-5940.2.2022.66-80>

11. Серебрянський Д. М., Онишко С. В., Корнєєв В. В., Вергелюк Ю. Ю., Белінська Я. В., Гордей О. Д., Чубенко В. Ю. *Фінансовий простір України в умовах глобалізаційних і деглобалізаційних трансформацій: монографія*. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. 686 с.

12. *Стратегія розвитку фінансового сектору України*. Національний банк України. 2023. 54 с. URL: <https://bank.gov.ua/ua/files/wjgsbtnmxZukvbx> (дата звернення: 20.03.2025).

13. Белін В. С. Стратегічні напрями розвитку фінансового ринку України в умовах деглобалізації. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*. 2024. № 42. С. 253–261. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1436/1259> (дата звернення: 20.03.2025).

14. Basuki L. W. Impact of the Russia Ukraine conflict on economic deglobalization. *Journal of Social Political Sciences*. 2023. № 4(3). P. 277–299. URL: <https://e-journal.unas.ac.id/jsps/article/view/195/149> (date of access: 20.03.2025).

15. Чеберяко О. В. Вплив деглобалізації на соціальну безпеку в Україні. *Економічна безпека: держава, регіон, підприємство*. 2023. С. 122–126. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/55314/1/збірник%20Полтава%202023.pdf#page=123> (дата звернення: 20.03.2025).

16. Сідельникова Л. П. Монетарні впливи на ринок праці в умовах невизначеності. *Проблеми економіки*. 2024. № 1. С. 121–127. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2024-1_0-pages-121_127.pdf (дата звернення: 20.03.2025).

17. Гатаулліна Е. Проблематика розвитку фінансового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. 5 с. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2380/2301> (дата звернення: 20.03.2025).